

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 3. europaudvalgsmøde

Dato: tirsdag den 20. oktober 2020
Tidspunkt: kl. 15.45
Sted: Landstingssalen og Microsoft Teams

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Flemming Møller Mortensen (S), næstformand, Jens Joel (S), Jens Rohde (RV), Jan E. Jørgensen (V), Kim Valentin (V), Morten Messerschmidt (DF) og Katarina Ammitzbøll (KF).

Desuden deltog: Statsminister Mette Frederiksen.

Punkt 1. Afrapportering fra mødet i Det Europæiske Råd den 15.- 16. oktober 2020

Det Europæiske Råd 15-16/10-20 – bilag 7 (konklusioner fra mødet i DER)

Formanden: Velkommen til dagens møde i Europaudvalget. Velkommen til statsministeren, der vil afrapportere fra det seneste topmøde, og jeg skynder mig at give ordet til statsministeren. Værsgo.

Statsministeren: Tak for det. På dette møde i Europæisk Råd brugte vi mest tid på noget, der ikke var på dagsordenen, nemlig den nuværende situation på covid-19. Det var både fysisk og konkret, fordi der allerede ved mødets begyndelse var folk, som ikke kunne være til stede på grund af karantæne, og desuden fordi to deltagere blev nødt til at forlade mødet undervejs. En af mine kolleger tog fra mødet, inden vi var færdige, fordi de i Tjekkiet skal i gang med at bygge militærhospitalet, da man dér har nået kapacitetsgrænsen i sundhedsvæsenet. De samtaler, jeg førte i løbet af de 2 dage, handlede stort set alle sammen om covid-19. Europa er nu epicenteret for epidemien, og den ser ud til at have større kraft end det, vi så i forårets runde. Jeg må sige, at den indsigt, jeg i løbet af 2 dage fik om tallene i de enkelte lande, gør mig dybt bekymret for det, Europa står på tærsklen af nu, især taget i betragtning af at efteråret knap er begyndt. Vi diskuterede selvfølgelig også konkrete ting i forbindelse med covid-19: vaccinespørgsmålet og testspørgsmålet. Men det, vi står over for, er altså ikke godt, venner. Det er det ikke.

Vi drøftede også en række anmeldte dagsordenspunkter og havde den sædvanlige drøftelse med Europa-Parlamentets formand. Denne gang handlede det primært om de afsluttende forhandlinger om MMF'en og genopretningsfonden. Parlamentet har jo et ønske om, at MMF-aftalen skal hæves med knap 40 mia. euro. Den anmodning blev meget klart og bredt afvist af Rådet. I sommer brugte vi meget tid på at finde frem til et kompromis, som alle lande efterfølgende har været tilfredse med. Derfor er det vores fælles, kollektive overbevisning, at det ikke er gangbart at åbne det spørgsmål, ligegyldigt hvad vi måtte have haft af holdninger op til topmødet i juli. Der var også en vending i diskussionen om retsstatsmekanismen og Europa-Parlamentets ønske om at sikre det, og det er jo en holdning, vi deler fra dansk side.

3. europaudvalgsmøde 20/10 2020

Så diskuterede vi selvfølgelig Brexit. Uret tikker, vi nærmer os deadline, og som I måske kan huske, har premierminister Boris Johnson tidligere sagt, at den 15. oktober var slutdatoen. Vi forhandler dog stadig, men det er svært at finde den aftale, der skal findes. Jeg er på Danmarks vegne opmuntret af at opleve, hvordan sammenholdet i EU stadig fungerer. Jeg er positivt overrasket over, hvor mange lande der ikke selv direkte er påvirket i forhold til fiskeriet, men som alligevel anerkender, hvor vigtigt det er for Danmark – og musketereden blev bekræftet til hvis der mod vores forhåbning skulle komme et hårdt brexit.

Vi diskuterede også klima. Det var en form for midtvejsdiskussion, fordi beslutningen herom først skal træffes til december. Vi har lavet en klimakoalition af 12 lande, som bakker Kommissionen op og fremhæver ønsket om mindst 55 pct. Danmark er alene med ønsket om 65 pct., men det er jo rigtig positivt, at vi er 12 lande, der nu er i en klimakoalition, som vil have mindst 55 pct. Ud over Skandinavien drejer det sig om De Baltiske Lande, nogle af de sydeuropæiske lande samt Benelux og Frankrig. Min oplevelse er, at vi flytter os fremad lige nu på klimadagsordenen i Europa, og det er selvsagt rigtig godt.

Så havde vi en længere drøftelse om Afrika og EU's relation til Afrika. Jeg vil i den forbindelse fremhæve to ting:

- 1) Når vi skal diskutere det fremtidige partnerskab mellem Afrika og Europa, er det vigtigt, at migrationen kommer til at fylde, og det er vigtigt, at vi forpligter de afrikanske lande til at tage egne statsborgere hjem. Det kæmpede vi for i konklusionsteksterne, og vi fik opbakning til det. Jeg afslører ingen hemmelighed ved at sige, at vi ikke ser helt ens på det spørgsmål i Europa. Men det er selvfølgelig vigtigt i relationen til Afrika, at man hjemtager egne statsborgere; det er hele forudsætningen for, at asylsystemet og migrationssystemet ikke belastes endnu mere, end hvad tilfældet er.
- 2) Derudover havde vi en længere ligestillingsdiskussion om, hvilke værdier vi skal fremme, og det brugte jeg selv en del krudt på. Det er selvfølgelig afgørende, at spørgsmålet om ligestilling mellem mænd og kvinder står centralt som en del af de europæiske værdier, også selv om det ikke nødvendigvis er alle lande, der er helt enige i det spørgsmål.

Til sidst vendte vi Tyrkiet, og som I ved, er der sket yderligere provokationer. Det underminerer den tillid, der skal være, og konklusionen blev den samme som på foregående topmøde for 14 dage siden, nemlig at vi følger udviklingen nøje, og at der kan træffes nødvendige beslutninger på topmødet i december. Og jeg vil bare gentage her, at det er vigtigt at være solidarisk med Grækenland og Cypern, men det er også vigtigt at have en god relation med Tyrkiet. Det er det både i forhold til migration og vores europæiske partnerskab med Tyrkiet, men også sikkerhedspolitisk. Tyrkiet er en vigtig NATO-allieret.

Det var mange emner på et enkelt møde, men vi har jo haft lejlighed til at diskutere nogle af dem forud for mødet. Tak.

Kim Valentin: Tak for fremlæggelsen. Jeg har først et par spørgsmål til Brexit-området. Diskuterer man en plan B, hvis ikke en aftale bliver til noget? Og blev fiskeriet og de problemer, der er der, nævnt som et selvstændigt område?

Dernæst: At 12 klimalande er gået sammen, synes jeg er rigtig godt – det drøftede vi også sidst – men hvad er man enige om de 12 lande imellem? Er det de 55 pct., eller er der andet, man også er enig om?

Jens Rohde: Tak for – jeg vil næsten sige udelukkende – gode ord. Jeg kan ikke rigtig finde noget, jeg er uenig med statsministeren i. Jeg synes faktisk også, det var fornuftigt at afvise en yderligere tilføjelse til genopretningen.

Brexit? Der må man bare blive ved. Det spil kender vi jo godt, og det gode ved Bruxelles er, at man i sidste ende finder en løsning, og det håb har vi vel lov til at have endnu.

Hvad klima angår, har jeg fuld forståelse for, at det er super fedt at gå rundt og sige 65 pct., men når man er i det selskab, hvor forskellene er så store, så skal man passe enormt meget på med at bevæge sig out of scope, som de siger i Bruxelles. Det fører sjældent noget godt med sig, så det er også fint, at man finder en balanceret tilgang.

Jeg er også principielt enig i udsagn om at »hjemtage sine egne statsborgere«, men det er jo ikke så enkelt, som man gerne vil gøre det til. Skal Nigeria tage de 80.000 nigerianere hjem, som befinder sig i Europa? Hvis vi bare tager den diskussion, som blev påbegyndt af den tidligere regering, om, at Somalia nu skulle tage 12 statsborgere hjem om året ud af de 860 sager, som vi behandler igen, så svarer det til, at vi ville få en hjemsendelsestid for de 860 på 65 år. Det er jo helt rigtigt at gøre det til en del af et aftalesystem, men man må vel også bevæge sig ud i den virkelige verden og se, hvad de lande egentlig kan tage med hjem. Hvad gør regeringen, og hvad gør man sig i EU-kredsen af overvejelser om det principielle over for det realistiske?

Endelig et enkelt spørgsmål, som går lidt ud over dagsordenen – statsministeren har i hvert fald ikke nævnt det: Er det fuldstændig uden for radaren i EU-kredsen, hvad der foregår i Qatar i forbindelse med VM og opbygning af stadions og de åbenlyse brud på menneskerettighederne, som for en stor dels vedkommende foregår i et regi, der har meget med europæisk fodbold at gøre? Har man overhovedet nogen drøftelser om, hvordan man eventuelt kunne gå i dialog med fodboldforbundene, så man får gjort op med dette tyveri af både sporten og menneskerettighederne?

Statsministeren: Først til Brexit. Jens Rohde opsummerer det, jeg mener: Bliv ved. Der er tale om en forhandling, så der vil selvfølgelig – ligesom i forhandlinger herhjemme engang imellem – komme knubbede ord undervejs. Jeg mener, at Europa under ét kun har en enkelt interesse, nemlig at der kommer en aftale. Det er i EU's interesse, men det er selvfølgelig også i Storbritanniens interesse. Om det kan lade sig gøre, ved ingen, men der forhandles stadig, og selv om deadline nærmer sig, er der behov for at blive ved.

Men vi arbejder ikke med en plan B. Og vi er ved nogle spørgsmål, hvor det ikke er let at gradbøje, for enten spiller vi fair og reelt, eller også gør vi ikke. Der er ingen tvivl om, at noget af det svære er, hvad vi skal gøre, i takt med at årene går og EU vedtager nye standarder for f.eks. arbejdsmiljø eller miljø. Hvordan skal Storbritannien så forholde sig?

3. europaudvalgsmøde 20/10 2020

Vi har et marked i EU, som briterne selvfølgelig gerne vil være en del af – vi har også en interesse i at have dem til at indgå i vores fælles marked – hvor vi passer på vores lønmodtagere, hvor vi passer på vores miljø, og hvor der er andre krav. Og så kan vi ikke acceptere, at man enten med statsstøtte underminerer det, eller at man ved at slække på kravene, f.eks. på lønmodtagerside eller på arbejdsmiljøside kan have en konkurrencefordel. For så spiller vi ikke efter de samme regler. Det er jo en af konflikterne.

Fiskeri blev som sagt nævnt, og det blev det flere gange. Jeg må være ærlig at sige, at jeg er overrasket over, at lande, der overhovedet ikke har interesser på fiskeriområdet, alligevel anerkender, hvor vigtigt det er for os. Ud over de syv-otte lande, der er mest berørt, var der altså tilsagn fra den øvrige kreds om, at fiskeri ikke kun er nogle enkelte landes bekymring eller opmærksomhedspunkt; det er hele kredsen, der forhandler om det.

Så var der spørgsmålet om enighed, hvad angår klima. Klimadiskussionen i EU lige nu handler om, hvilke mål der skal opstilles til december i forhold til 2030. Kommissionen har jo foreslået, at vi skal op på de mindst 55 pct. Det er vi nu 12 lande, der aktivt bakker op om. Jeg tror, at der kan komme flere lande med, men det ved jeg ikke. Vi ligger på 65 pct., og jeg tror ikke, at andre lande kommer derop. Jeg tror, at Finland kom på 60 pct., altså på EU-niveau. Men vi er altså et af de parlamenter og en af de regeringer, der ligger højest på klimaspørgsmålet. Som Jens Rohde siger: Man kommer med sin egen position, og så må man jo komme så langt, som det kan lade sig gøre med ligsindede lande.

Klimakoalitionen er ved at blive stærk. Det er koalitionen omkring retsstatsprincipperne også. Nu har jeg jo været lidt under beskydning her i udvalget for at være for optaget af at være budgetbisse og holde på moneterne, og der har vi sluttet os sammen i gruppen af »de sparsommelige fire«, hvilket i mine øjne fremmede Danmarks position ganske meget. Og det er sådan med den type koalitioner, at de også kan bruges i andre sammenhænge, fordi man får opbygget nogle stærke relationer. Og de fire lande er også enige om andre ting, om end ikke alt. Eksempelvis ligger vi i relation til klimaspørgsmålet meget tæt på både Holland og Sverige, og det kan bruges i den sammenhæng. Når det handler om hjemtagelse af egne statsborgere, er det Østrig og Holland, vi ligger tæt på; der kan den samarbejdsrelation bruges, og det gør vi.

Er hjemtagelse enkelt? Nej, det er det ikke for nogen regeringer eller for nogen flertal. Det er bare, synes jeg, meget elementært, at en stat, der vil anerkendes og indgå i et partnerskab og samarbejde med andre, tager ansvaret for sine egne statsborgere – hvad enten det er i forbindelse med migration eller hjemtagelse af afviste asylansøgere.

Jeg tror ikke, at Jens Rohde og jeg er enige om alt, når det kommer til udlændinge- og flygtningepolitikken, men jeg tror, at der i Danmark er bred enighed om, at meget ville være bedre og lettere, hvis afviste asylansøgere hurtigt kan returneres til de lande, de kommer fra, fordi de fylder op i vores almindelige asylsystem. Det er meget omkostningstungt at huse afviste asylansøgere år efter år, og de penge bør bruges på flygtninge og ikke på migranter eller påståede asylansøgere. Det er et problem herhjemme, men det er også et problem i mange europæiske lande.

Der er ikke noget med migration og hjemtagelse, som er nemt, men det er vigtigt, at det indgår i dialogen med Afrika. Og nu talte jeg om koalitionen på klimaområdet. Jeg skal ikke lade det være nogen hemmelighed, at vi i denne sammenhæng også har allierede blandt andre lande – det er i høj grad Østrig og Holland, men også nogle af de østeuropæiske lande, som synes, at klima er vigtigt.

Hvad angår Qatar, må jeg være ærlig at sige, at jeg ikke har haft lejlighed til at drøfte det på europæisk niveau. Det er en relevant problemstilling for sporten, men jeg vil da umiddelbart vurdere, at det i højere grad er en international problemstilling ud over det rent europæiske. Vi har en lang tradition for ikke at sammenblende sport og politik, ikke mindst af hensyn til sportsudøverne, og det synes jeg på mange måder er en rigtig tilgang. Men det med Qatar er en relevant diskussion.

Jens Rohde: Det vil måske undre statsministeren, når jeg siger, at jeg er helt enig i det, statsministerens siger om flygtninge, migration og hjemtagelse – ord til andet. Det er fuldstændig rigtigt ræsonneret af statsministeren i min begrebsverden, også for at få det til at fungere. Men vi støder jo bare på den virkelige verden, som også er et spørgsmål om, at man ikke stiller sine befolkninger falske forhåbninger i udsigt, med hensyn til at man kan få alle hjemsendt. Hvis de har været her i en årrække, kan det i hvert fald godt blive svært at få nogen regeringer til at tage dem hjem.

Men det, jeg godt vil spørge om i den sammenhæng, er: Er der overhovedet lande i EU, der er uenige i det, statsministeren siger om, at det skal være en del af f.eks. en ny Cotonou-aftale, at de afrikanske lande selvfølgelig skal leve op til deres forpligtelser? Det gør de ganske vist i forvejen, men det skal de gøre. Er der ikke bred enighed om det?

Hvad VM i Qatar angår, hører jeg heller ikke til dem, der mener – og det vil jeg heller ikke bede regeringen om at gå ud at sige – at Danmark og DBU skal boykotte VM i Qatar. Men jeg tror, at sporten har behov for lidt politisk hjælp på europæisk niveau, for uanset om man er en del af en sportsverden eller ej, kan vi jo ikke acceptere brud på menneskerettighederne. Jeg er selv lidt sportsgal, men jeg bliver simpelt hen så vred på sporten. Jeg har også sagt til DBU, at jeg simpelt hen får lyst til at tage dem hjem og trække deres bukser ned og give dem nogle smæk i deres bare, for jeg synes ikke, at man tager det alvorligt nok, at sporten bliver stjålet, og at sporten og pengeinteresserne bliver brugt til noget, vi aldrig ville acceptere på noget andet plan i verden. Det er kun, fordi det er sport, og fordi der er så mange penge i det.

Sporten kunne godt bruge noget hjælp fra nogle regeringschefer eller ligesindede lande, der på en eller anden måde vil gå i dialog og sætte nogle klare holdninger til det her, og derefter gå i dialog med FIFA og UEFA m.fl. Jeg glemmer ikke VM i atletik i Qatar, der var en fornærmelse mod kvindeidrætten. Normalt sidder der 100.000 mennesker og kigger på kvindernes 100-meterfinale, men der var ikke en sjæl på stadion, fordi man jo bare lader sig betale og voldføre økonomisk til at afholde et VM i atletik, som aldrig skulle have været afholdt i Qatar, og hvor der så blev løbet maratonløb midt om natten. Det er bare nogle af de ting, som jeg tror, at sporten har brug for en lille smule hjælp til. Jeg tror også, at DBU og danske forbund gerne vil have en lille smule hjælp til det, fordi de nok føler sig en smule klemte, når de sidder over for Franz Beckenbauer og co.

Statsministeren: Jeg kan fortælle, at vi lige har fået oplyst, at det svenske parlament har vedtaget, at de bakker op om 65 pct. reduktion i 2030. Så hurtigt kan tingene ske. Jeg ved ikke, hvornår det er blevet besluttet. Så jeg retter lige, hvad jeg sagde før: Nu er vi to lande, der mener det.

3. europaudvalgsmøde 20/10 2020

Jeg tror ikke, jeg har mere at sige vedrørende Qatar. Men det er en relevant diskussion.

Så til spørgsmålet om, hvorvidt der er EU-lande, som ikke synes, man skal hjemtage: Nej, det tror jeg ikke, men der er altid lidt forskellige holdninger til, hvad man synes er vigtigst i et partnerskab med Afrika. Der tror jeg det står forskellige steder på dosmersedlen. Vores anbefaling er, at det skal stå ret højt på den, og det er nogle lande enige i, mens andre synes, det er mindre væsentligt. Jeg tror ikke, at nogen er uenige.

Formanden: Tak til statsministeren og fortsat god arbejdslyst.

Mødet sluttede kl. 16.16.